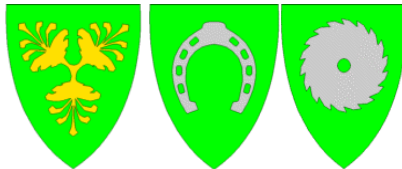

Årsrapport 2013

Nullvisjonen Åseral, Marnardal og Audnedal

- et interkommunalt samarbeid innen trafikksikkerhet og folkehelse

Prosjektleder: Bjørn Ivar Birkeland
Stilling: 80 % ·

Innledning

Prosjektet er veletablert med en fast styringsgruppe, og en arbeidsgruppe som etter avtale kan opprettes ved noe tyngre saker. Medlemmer til arbeidsgruppa skal i hovedsak bestå av medlemmer som allerede var fast inne i styringsgruppa. Hvem som deltar i arbeidsgruppa med de ulike sakene som tildeles, er avhengig av interesse, naturlig engasjement og kjennskap til den enkelte sak. Eksempelvis ble det i løpet av 2012 satt ned en gruppe hvor to representanter ikke er fast medlem av styringsgruppa. Denne gruppa ble satt til å utarbeide en kommunal trafikksikkerhetsplan. Arbeidet ble utsatt på grunn av stor arbeidsmengde. Arbeidet ble tatt opp igjen, og ferdigstilles våren 2014. Nullvisjonens arbeid skulle fortsette i tråd med vedtak fra 2008 om å fokusere både på ungdom og voksne. Dette synes også å få bra aksept blant kommunenes innbyggere. Arbeidet med fokus på skadested/førstehjelp som en viktig del av Nullvisjonen er også dette året videreført, og nyter god støtte fra innbyggerne. Styringsgruppa finner det naturlig at det er svært viktig å lytte til befolkningen for vurdering av tiltak. Gjennom 2013 har prosjektleder vært ute i permisjon, fedrekvote 20 %, og stillingen har i praksis vært en 60 % stilling.

Organisering

Styringsgruppa har i 2013 bestått av

Helge Sandåker – Ordfører Marnardal Kommune
Tønnes Seland – Ordfører Audnedal kommune
Oddmund Ljosland – Ordfører Åseral kommune
Egil Strømme – Vest – Agder Fylkeskommune avd samferdsel
Ole Rath – Trygg Trafikk
Terje Ågedal – Audnedal kommune, teknisk/næring
Randi B. Evje – Åseral kommune, folkehelsekoordinator
Øyvind Liseth – Marnardal kommune, ungdomsarbeider
Tor Damkås – Lensmann Marnardal og Audnedal
Odd Arvid Johannesen – Lensmann Marnardal og Audnedal
Bjørn Ivar Birkeland – Prosjektleder Nullvisjonen

Arbeidsgruppa som arbeidet med TS plan bestod av:

Egil Strømme
Randi Evje
Terje Ågedal
Ole Rath
Lasse Moen Sørensen
Gunhild Vatne/ Kristin Lauvdal – for Marnardal kommune
Bjørn Ivar Birkeland

Styringsgruppa for prosjektet har vedtatt følgende hovedmål for nullvisjonsprosjektet i Åseral, Audnedal og Marnardal:

- Utvikle og implementere tilbud, tiltak og oppmerksomhet for å bedre trafiksikkerhet og folkehelse i kommunene Åseral, Audnedal og Marnardal. Øke fokus på kunnskap, og jobbe aktivt for forebygging av tap av liv og helse. Gjøre en innsats for å styrke verdier som ansvar, delaktighet, mestring og kontroll over eget liv og egne valg.

Hovedmålet er konkretisert i en rekke delmål.

Det har gjennom hele perioden vært viktig for prosjektet å drive informasjonsarbeid og bevisstgjøring av innbyggere i kommunene på en nøytral måte – uten direkte formaninger om hva man skal eller ikke skal gjøre. Det synes også viktig at Nullvisjonens arbeid fortsetter i en slik art med informasjon rettet ut i kommunene.

Utførte tiltak

I løpet av 2013 har det blitt utført flere tiltak. Enkelte tiltak krever mer av både tid og ressurser. Spesielt kan ungdomsprosjektet nevnes. Dette var svært utfordrende og spennende arbeid. Når man ser på resultatet dette ga, både i form av mediedekning, omtale blant befolkning og ikke minst deltakerne selv, må man kunne si at dette var verdt alt arbeidet. I den forbindelse har prosjektet knyttet seg til flere samarbeidspartnere for å komme i mål

- Møter og samlinger

Gjennom året har det vært en naturlig mengde møteaktivitet. Det er både i forbindelse med planlegging av tiltak, og med andre innen trafikksikkerhetsmiljøet, eksempelvis prosjektledere. I tillegg har også prosjektet deltatt på konferanser, eksempelvis Trygg Trafikk sin landskonferanse og nyttårsaksjonen.

- TS dager

Nullvisjonsprosjektet har også i 2012 vært svært delaktig i forhold til trafikksikkerhetsdager, både med planlegging/forberedelser/tilrettelegging, og selve utførelsen. Det er fokusert på både trafikksikkerhet og skadested/førstehjelp, med både bråstopp i 70, bråstoppen, visning av film og foredrag i fellessamling. Samarbeid med lensmann Damkås, NAF, alle tre nødetater og medlemmer av støttegruppa. Sannsynligvis videreføres dette. Som forrige år, var det også i år Byremo og Kyrkjebygd som satser stort på slike trafikksikkerhetsdager. I Kyrkjebygd var det fagdag med tema rus og trafikksikkerhet, med besøk fra fagperson utenfra mht rusforebygging. For første gang fikk vi nå også med ungdomskolene i Audnedal og Marnardal. Dette var et formidabelt arbeid, og frivilligsentralen, samt helse i Audnedal skal ha all ros for at dette ble realisert. Nullvisjonen kjørte opplegget med felles info om trafikksikkerhet og stasjoner med bråstopp i 70, bråstoppen, fartsøkning - bremsetest og promilleløype. For å kunne få dette til var det svært viktig for prosjektet at både medlem av støttegruppe, NAF og arrangør kunne hjelpe med gjennomføring

På Byremo var det nærmest tilsvarende opplegg, med unntak av rus som eget temafelt. Her var det for anledningen pårørende/etterlatte etter trafikkofer som hadde foredrag. Dette var gripende og viste stor påvirkning for elevene – og lærere. Nullvisjonen stilte med likt opplegg som i Kyrkjebygd. I tillegg var det stasjoner med både Lensmann, Statens Vegvesen, brannvesen og førstehjelp.

Russetreff: Prosjektet var også invitert til å delta i forbindelse med Trygg Trafikk sitt russetreff i Lyngdal. Dette var samarbeid mellom Nullvisjonsprosjektene og Trygg Trafikk. Nullvisjonen deltok her med informasjon i fellessamling, airbagdemo. Prosjektet deltok også på andre trafikksikkerhetsdager, blant annet på Lista og Øvrebø

- **Nullvisjonskurs og skadested/førstehjelp**

I løpet av året har det blitt holdt både Nullvisjonskurs og skadested/førstehjelpskurs. Gjennom ungdomsprosjektet ble det avholdt fire samlinger med disse emnene. Da også i samarbeid med lensmann. Samarbeidet med prosjektet i Søgne/Songdalen fungerer meget bra, og det ble også der holdt førstehjelpskurs for kommunalt ansatte.

- **Implementering**

Prosjektet har brukt mye tid på arbeidet med implementering av Nullvisjonen i kommunens daglige drift. Det kom vel aldri helt fram til et vedtak i kommunestyrene, men vil bli benyttet i arbeidet med kommunal trafikksikkerhetsplan.

- **Stand**

I 2012 har det ikke vært like stort fokus på å delta på stand ved ulike arrangementer som tidligere. Noe på grunn av tidsbruken, men også mye på grunn av spørsmål hvorvidt dette er riktig arena å delta på. I våre tre kommuner finnes det heller ikke svært mange arrangement å stille til stand heller. Prosjektet deltar likevel på stands i nabokommuner, hvor blant annet Tinget, Dyrskue og Handelsnæringen i Mandal er arenaer man har deltatt.

Rally Sørland ser ikke ut til å etterkomme ønsket fra Nullvisjonen om å få til samarbeid om noe i Marnardal eller Audnedal. Med tanke på hvor vellykket dette var da det ble arrangert åpning på banen i Konsmo, føles dette merkelig. Prosjektet har fortsatt meget god dialog og samarbeid med NMK Konsmo, og vil fortsette dette, med stands eller andre typer tiltak. I forbindelse med landsfinalen, hvor NMK Konsmo var arrangør, deltok Nullvisjonen med stand gjennom hele helgen.

- **Foreldrekvelder/folkemøter/temakvelder**

Det har også i løpet av 2013 blitt noe fokus på slike temakvelder. Også i samarbeid med prosjektene i Lister. Det har vært knyttet generelt til reflekskvelder, nullvisjonskurs og førstehjelpskurs.

- **Barnehagekurs**

Prosjektet har deltatt på foreldremøte hos to av barnehagene i prosjektområdet. Det er ønskelig å komme ut til foreldre i mye større grad, og det er fortsatt barnehager som ikke engang har ansatte som har deltatt på Nullvisjonens kurs.

- **Sykkelprosjekt**

Sammen med folkehelsekoordinatorene i alle tre kommunene startet vi opp et sykkelprosjekt for 6. og 7. klasse ved alle skolene i de tre kommunene i 2010. Prosjektet gikk over en 7 ukers periode. Prosjektet er et konsept som fokuserer sterkt på kombinasjonen Folkehelse og trafiksikkerhet. Trening og mosjon ved bevegelse (sykling), og trafiksikkerhet ved å ferdes ute i trafikken. Elevene skulle telle sykkelminutter (individelt), legge disse sammen for alle i klassen, og finne gjennomsnittet. Beste klasse med flest sykkelminutter i snitt pr elev vinner, og fikk gavekort på g - sport a kr 450,- pr elev. Prosjektperioden er fire uker. Det er stor vilje blant de fleste skoler og foreldreutvalg. Mye god tilbakemelding på dette prosjektet. Nullvisjonsprosjektet har hatt hovedansvaret for dette prosjektet, og stått for det meste av gjennomføring, da med folkehelsekoordinatorene som supplører i den gjeldende kommune. Det gjelder både informasjon, premier, avtaler osv. Erfaringsmessig har det vist seg at engasjement fra lærerne er svært viktig for å lykkes med sykkelprosjektet.

Sikring av barn i bil

I løpet av våren fullførte prosjektet sammen med lensmann i Marnardal og Audnedal dette, og stilte ved noen av barnehagene. Dette prosjektet ser ut til å få gode tilbakemeldinger fra både foreldre og ansatte ved barnehagene. Vi blir ofte kontaktet om å komme tilbake.

- **Refleks**

Reflekskvelder

Det har de siste årene vært en svært god trend i deltakelse ved disse reflekskveldene, spesielt er økningen av voksne/foreldres deltakelse positiv. Eksempelvis var det ca. 90 deltakere denne kvelden ved Kyrkjebygd skule, og ca 70 ved Konsmo skole i 2013. For å kunne lykkes best mulig med dette tiltaket er man avhengig av støttespillere som FAU, NAF og lensmann.

Reflekstelling

Alle tre kommunene

Refleksdagen

Enkel stand, i tillegg besøk i en barnehage.

- **Større samarbeidsprosjekter**

Samarbeid med PTSS

Prosjektet videreførte samarbeidsprosjektet med ambulansetjenesten. Ønsket er på sikt at Nullvisjonen holder kurs for ansatte som arbeider i ambulansetjenesten i dekningsområdet. Det er også ønskelig å avholde kurs for ledelse og utrykningsinstruktørene. Etter møte høsten 2013, vil man nå gjøre et forsøk på å konkretisere dette i større grad. Men her gjenstår det en del før man er i mål.

- **Media**

Det er viktig for prosjektet å kunne komme ut til befolkningen via media. Å komme ut via Lindesnes avis og Fædrelandsvennen er utfordrende. Da må man ha et større tiltak som fanger journalistens interesse. Helst nyskapende også. Flere av de store tiltakene er årlige begivenheter, og allerede omtalt i media. Dermed er det vanskelig å få ny omtale om dette. I 2013 ble imidlertid ungdomsprosjektet besøkt av NRK, og hele reportasjen ble vist på riksdekkende tv. Lokale media brukes fortsatt i stor grad, og prosjektleder forfatter selv artiklene. Eksempelvis benyttes Åsdølen, Marnarposten, Bruskelandsavisa og kommunenes hjemmeside/facebookside.

- **Fysiske tiltak**

I løpet av 2013 har prosjektet i mindre grad deltatt aktivt i forbindelse med fysiske tiltak. Man har gjort to forsøk på å senke fartsgrensen på fv 455 Laudal – Voan, uten å lykkes. Prosjektet har gjort vurderinger sammen med kommune og SVV i forhold til fartsdempende tiltak på Byremo. Det ble også viderefremidlet ønsker fra innbyggere til SVV. Eksempelvis kan man nevne at biler passerte fartsdempere utenfor Laudal oppvekstsenter ved å svinge unna. Da kjørte biler på gang og sykkelvei i stedet. Der har vi nå fått opp en sperring for bilister.

- **Hjelmfokus**

Prosjektet ønsket å øke fokuset på hjelmbruk, både ved salg og informasjon. Det ble sendt med info om dette med hver elev til hvert hjem. Prosjektet har en gunstig avtale med G – Sport i Mandal om kjøp av hjelm og får disse til nær innkjøpspris. Dermed kan man selge hjelmene for kr 180,- stk. Prosjektet har gjennom året solgt svært mange hjelmer, og da

spesielt i voksen størrelse. Etter møte i FAU vil vi forsøke å få til en eller annen form for kampanje rettet mot foreldre og elever. Dette blir sannsynligvis våren 2014.

- **Videreføring**

Prosjektet ble videreført med to nye år, til ut 2013. Det ble i 2013 vedtatt i alle tre kommunestyrene om at Nullvisjonen blir en fast stilling, mot at det blir vedtak i Fylkeskommunen.

- **Samarbeid mellom prosjektene**

Nullvisjonsprosjektene samarbeider svært bra mot tiltak som utføres. Spesielt er nok samarbeidet meget bra mellom vårt prosjekt og Lister. Flere tiltak er utført i Listerområdet, og prosjektet får da igjen hjelp til tiltak derfra.

- **Ungdomsprosjektet**

Ungdomsprosjektet har vist seg å være et stort løft for prosjektet, med mange gode tilbakemeldinger fra både deltakere og innbyggere ellers i kommunene. Det har også blitt slått stort opp i media i positive ordelag. Fire obligatoriske samlinger ble gjennomført, inkludert 18pluss. To samlinger ble satt opp i etterkant for å samle opp de som ikke hadde anledning ved selve hovedsamlingene. Her gikk det på både trafikksikkerhet, skadestedsbehandling, Nullvisjonskurs med fokus på fart, bilbelte, rus, konsekvens osv. Lensmann Damkås var en svært viktig støttespiller, og hadde eget innlegg for ungdommene.

13 ungdommer signerte kontrakt:

4 fra Audnedal

7 fra Marnardal

2 fra Åseral

Det er positivt å satse på dette arbeidet videre. Av de 13 deltakerne var det 1 jente/kvinne med. Samtlige 13 deltakere gjennomførte prosjektet, og alle deltok frivillig på et evalueringsmøte i etterkant.

Evalueringsmøtet ses på som viktig, ikke minst i forhold til premier og læringsprosessen. Det sees på som svært viktig at ungdommene har læringsutbytte av dette, og det foreslås at disse ungdommene også får spørsmål om en slik evaluering om noen år – erfaring og modenhet!

Prosjektet er kostbart, og derfor ble det sett på endringer mht kostnader. For å kunne redusere utgiftene ble det i 2012 valgfri premie mellom tur til Rudskogen og reparasjon på bil. Dette medførte nærmest en halvering av utgiftene. Evaluering viser tildels at det er viktig med premier som fanger oppmerksomhet for å få deltakere med på prosjektet. Men for å få med ungdommer må man nok innse at en gulrot i andre enden er viktig

Kort oppsummert har ungdomsprosjektet vært svært vellykket, og prosjektet har oppnådd tett kontakt med ungdommene i kommunene. Det har også vist seg at ungdommene har sett på dette som en læringsprosess, hvor de har lært mye om trafikksikkerhet og skadested.

Det vil være naturlig å fortsette dette arbeidet også neste år i en lignende form. Dette er styringsgruppa enig i, og en evaluering vil være informativ i forhold til hvordan prosjektet videreføres.

Viktige samarbeidsparter i 2011:

Politi/lensmann/UP
NAF
Kommunene
Statens Vegvesen
Vest – Agder Fylkeskommune
Trygg Trafikk
Ambulansetjenesten
Røde kors
Brannvesen
NMK Konsmo
Skandinavisk trafikksenter
Nullvisjonsprosjektene

Oppsummering

I løpet av 2013 har prosjektet forsøkt etter beste evne om å følge vedtaket fra 2008 om å følge opp ungdommer i like stor grad som voksne. Dette ser også ut til å være ønsket fra flere innbyggere. Også ungdommer selv mener det er riktig å informere dem, og setter pris på oppmerksomhet og omtanke. Mengdefordelingen kan nok variere fra år til år, men på sikt vil sannsynligvis dette jevnes ut.

Det forsøkes etter beste evne å sidestille kommunene med tanke på tid og tiltak. Dette vil nok også jevnes ut dersom man ser på det over flere år.

Ut fra tilbakemeldinger fra innbyggere høster kommunene mye positiv omtale for at trafikksikkerhet vektlegges i så stor grad.

Prosjektet ble videreført for to nye år - 2011 - 2013.. Sammensetningen av styringsgruppa er nå stabil, og arbeidsgruppa vil bli benyttet ved tyngre saker. Personer til å sitte i arbeidsgruppa utnevnes av styringsgruppa, noe i forhold til interesse og kjennskap til den aktuelle sak.

Det vil også bli lagt vekt på at prosjektet skal fungere som en videreformidler av fysiske tiltak for innbyggerne i kommunene.

Det ble gjort vedtak i alle kommunene om at Nullvisjonen gjøres om til permanent arbeid avhengig av at fylkeskommunen også fatter et slikt vedtak.

Enkelte av tiltakene i 2013 er tidkrevende og ressurskrevende. Spesielt kan ungdomsprosjektet trekkes frem. Dette vil i enkelte perioder gjenspeile seg i antall tiltak. TS dager har også vært tid og ressurskrevende fra prosjektet sin side. Ved en TS dag er det flere planleggingsmøter, forberedelse av bruk av utstyr. Prosjektet har flere nyttige samarbeidspartnere, mye på grunn av tidlig etablering av nettverk i oppstarten av prosjektet. Dette har i ettertid vist seg å være svært nyttig. Flere av tiltakene hadde vært umulige å gjennomføre uten hjelp utenfra. Det viser seg også nå at trafiksikkerhet er noe som engasjerer, og frivillige stiller opp for å hjelpe ved flere anledninger.

Det er ønskelig å opprette et samarbeid med folkehelsekoordinatene og folkehelseenhet i alle tre kommunene for samarbeid om tiltak knyttet til relaterte emner. Fagdagen i Åseral er et meget bra eksempel på at det er mulig. Dermed får man også i større grad knyttet folkehelsearbeidet til prosjektet. Dette fikk vi til i 2013, men spørsmålet er om det blir for personavhengig. Dette gjøres også gjennom førstehjelp, selv om det synes å være en selvfølge at skadested/førstehjelp er en naturlig del av vår visjon blant befolkningen. Ut i fra erfaringer og tilbakemeldinger er det tendenser til atferdsendringer i samfunnet. Dette er også bekreftet fra innbyggere i kommunen. Erfaringer så langt tilsier at det vil nok være vanskelig for kommunene å kunne opprettholde et sterkt fokus på et slikt arbeid, uten en stilling som retter arbeidet direkte til trafiksikkerhet. Dette er også diskutert i styringsgruppa.

Bjørn Ivar Birkeland
Prosjektleder Nullvisjonen
Åseral, Marnardal og Audnedal